

PŘEDPOKLÁDANÉ DOPADY SZP 2014+

do ekonomiky zemědělských
podniků (včetně vztahů k cenám
půdy)

Tomáš Doucha, ÚZEI Praha

Jde o odhad ekonomických dopadů nové politiky do vybraných kategorií podniků

Jak se mohou nové ekonomické podmínky promítnout do ceny půdy?

Podporují tyto dopady pozitivní vztahy podniků k zemědělské půdě, včetně vodního režimu půdy?

Nejde tedy jen o finanční stránky podpor, ale také o podmínky jejich získávání (Cross Compliance, ozelenění apod.) a KDO bude podpory v budoucnosti získávat.

Podpory Pilíře 1 a Pilíře 2 v SZP 2014+ - předpoklad

(3,4 % z P1 do P2; v P1 13 % na vázané podpory a cca 2 % na proteinové plodiny)

Podpory Pilíře 1 a Pilíře 2 v SZP 2014+, roční průměr (mil. Kč, 27,50 Kč/EURO)

Pilíř 1			Pilíř 2		
Podpory	mil. Kč	%	Podpory	mil. Kč	%
SAPS vč. TNA	20 140	84,6	Investice, restrukturalizace apod.	4 122	29,3
Dojnice - mléko vč. TNA	1 480	6,2	Životní prostředí a pohoda zvířat	6 005	42,6
Krávy BTPM vč. TNA	694	2,9	LFA a NATURA 2000	3 121	22,2
Bahnice a kozy vč. TNA	79	0,3	Ostatní	842	6,0
<i>Celkem živočišné komodity</i>	<i>2 253</i>	<i>9,5</i>	Celkem Pilíř 2	14 090	100,0
Brambory škrobové vč. TNA	130	0,5			
Chmel vč. TNA	114	0,5			
Cukrovka	458	1,9			
Ovoce a zelenina	204	0,9			
Brambory konzumní	51	0,2			
<i>Celkem rostlinné komodity</i>	<i>956</i>	<i>4,0</i>			
<i>Celkem tzv. vázané podpory</i>	<i>3 209</i>	<i>13,5</i>			
Proteinové plodiny	464	1,9			
Celkem Pilíř 1	23 814	100,0			

Celkové podpory **daňových poplatníků** agrárnímu sektoru ČR (tj. bez přímých podpor OZE od 2013)

Přímé platby vč. plateb TNA a PRV (mil. Kč)¹⁾

Druhy podpor	Roční průměr	Roční průměr 2014+		2014+a/ 2009-12	2014+b/ 2009-12
	2009-12	2014+a	2014+b		
Přímé platby (Pilíř 1)	20 256	21 576	23 814	107	118
- SAPS	15 651	18 249	20 140	117	129
- tzv. vázané podpory vč. proteinových plodin	4 605	3 328	3 673	72	80
PRV (Pilíř 2)	13 583	13 215	14 090	97	104
Celkem	33 840	34 791	37 904	103	112

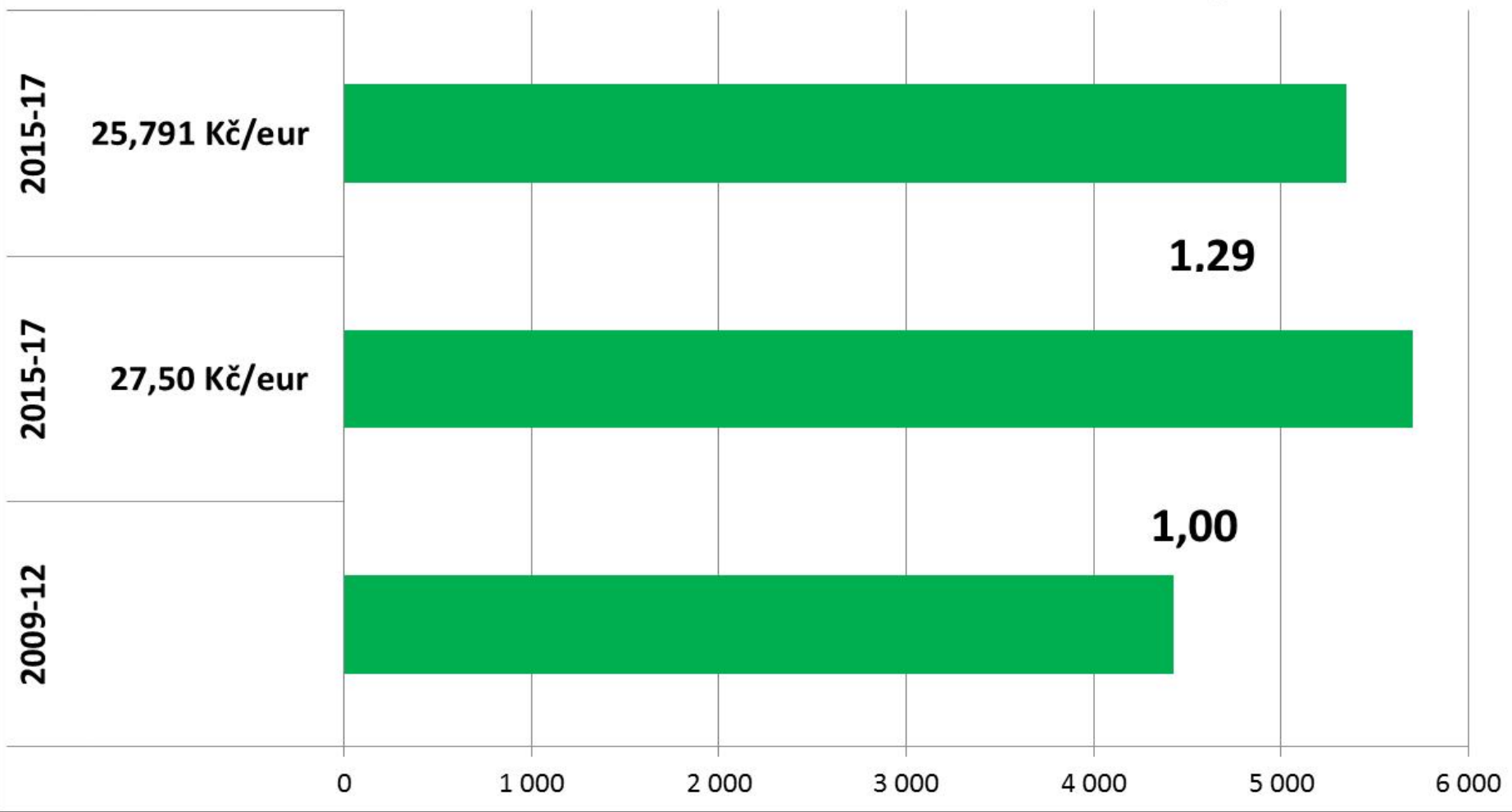
a = kurz Kč/EUR jako v 2009-12, tj. 24,917 pro přímé platby, 25,791 pro PRV.

b = kurz Kč/EUR 27,50 pro přímé platby i PRV.

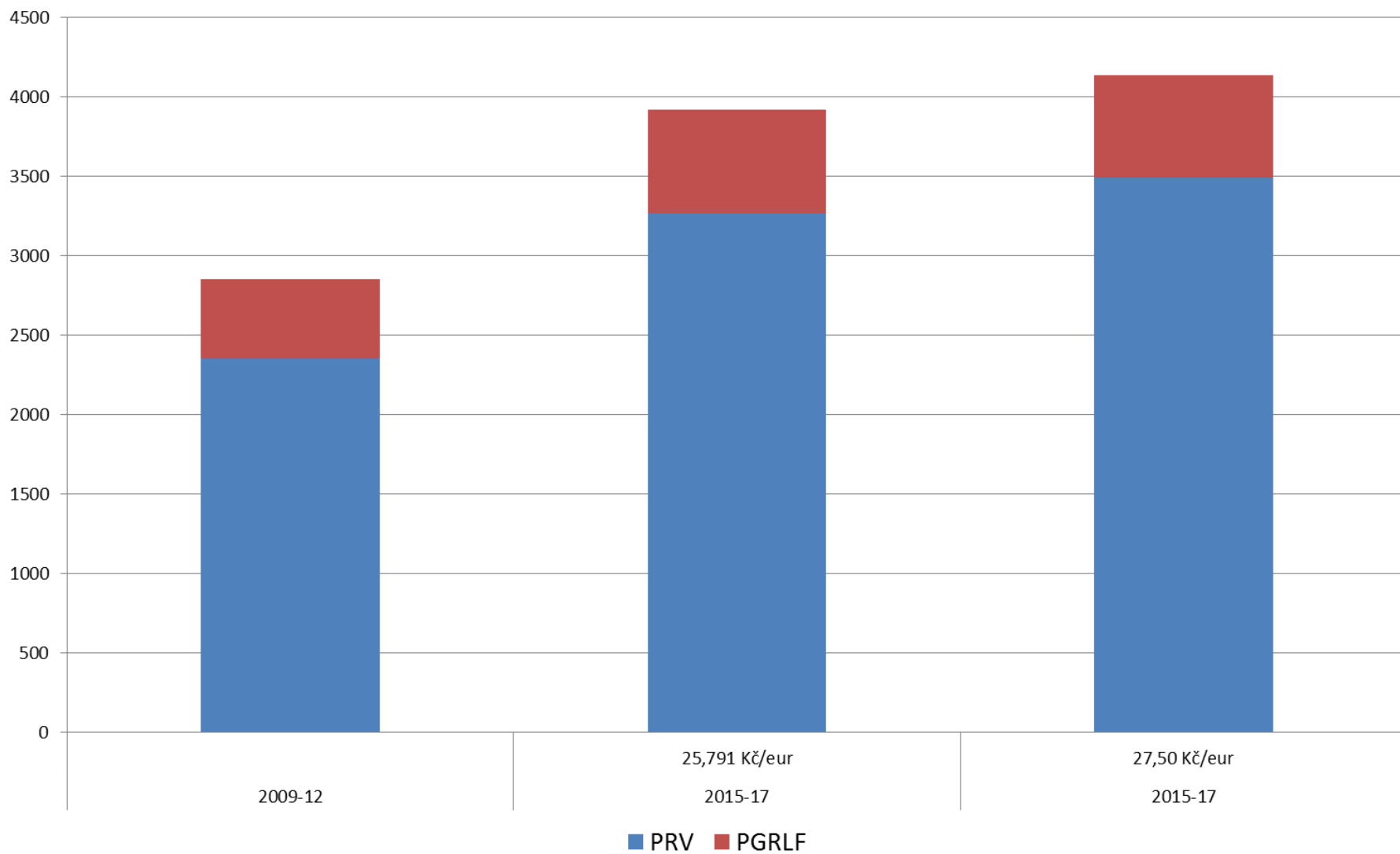
SZP 2014+: převod 3,4 % z Pilíře 1 do Pilíře 2.

1) Ostatní podpory z národních zdrojů jsou uvažovány na úrovni 2009-12.

Průměrné roční výdaje na AE(K)O + ekologické zemědělství (mil. Kč)

Investiční dotace (mil. Kč)

Přístup k hodnocení dopadů

- Porovnání ekonomické situace vybraných kategorií podniků z FADN.
- Nutno správně interpretovat platby AEO/AW jako kompenzace za zvýšené náklady/snížené výnosy!
- Vzorce:
 - **Účetní zisk** = Cena produkce + AEO/AW – (Účetní náklady + Odpisy)
 - **Ekonomický zisk** = Účetní zisk – Náklady příležitosti vlastní půdy, práce, kapitálu
 - **Náklady příležitosti vlastních zdrojů** u dané kategorie podniků:
 - Vlastní půda: na úrovni pachtovného
 - Práce neplacených pracovníků: na úrovni průměrných nákladů práce placených pracovníků
 - Vlastní kapitál: na úrovni průměrné hodnoty tohoto kapitálu se zúročením 0,5 %

Porovnávané kategorie podniků

- FADN: bez specializovaných podniků na monogastry a podniků s více než 10 % příjmů z nezemědělských činností.
- Podniky s BPS – případové studie za PO v roce 2013.
 1. **LFA-H**: PO, FO, extenzivní (E), podniky s RV, podniky s BPS
 2. **LFA-O**: PO, FO, podniky zaměřené na brambory, na polní výrobu, na mléko
 3. **LFA-O/LFA-H**: intenzivní chov přežvýkavců
 4. **ne-LFA**: PO, FO, podniky s polní výrobou, se zaměřením na cukrovku a podniky s BPS

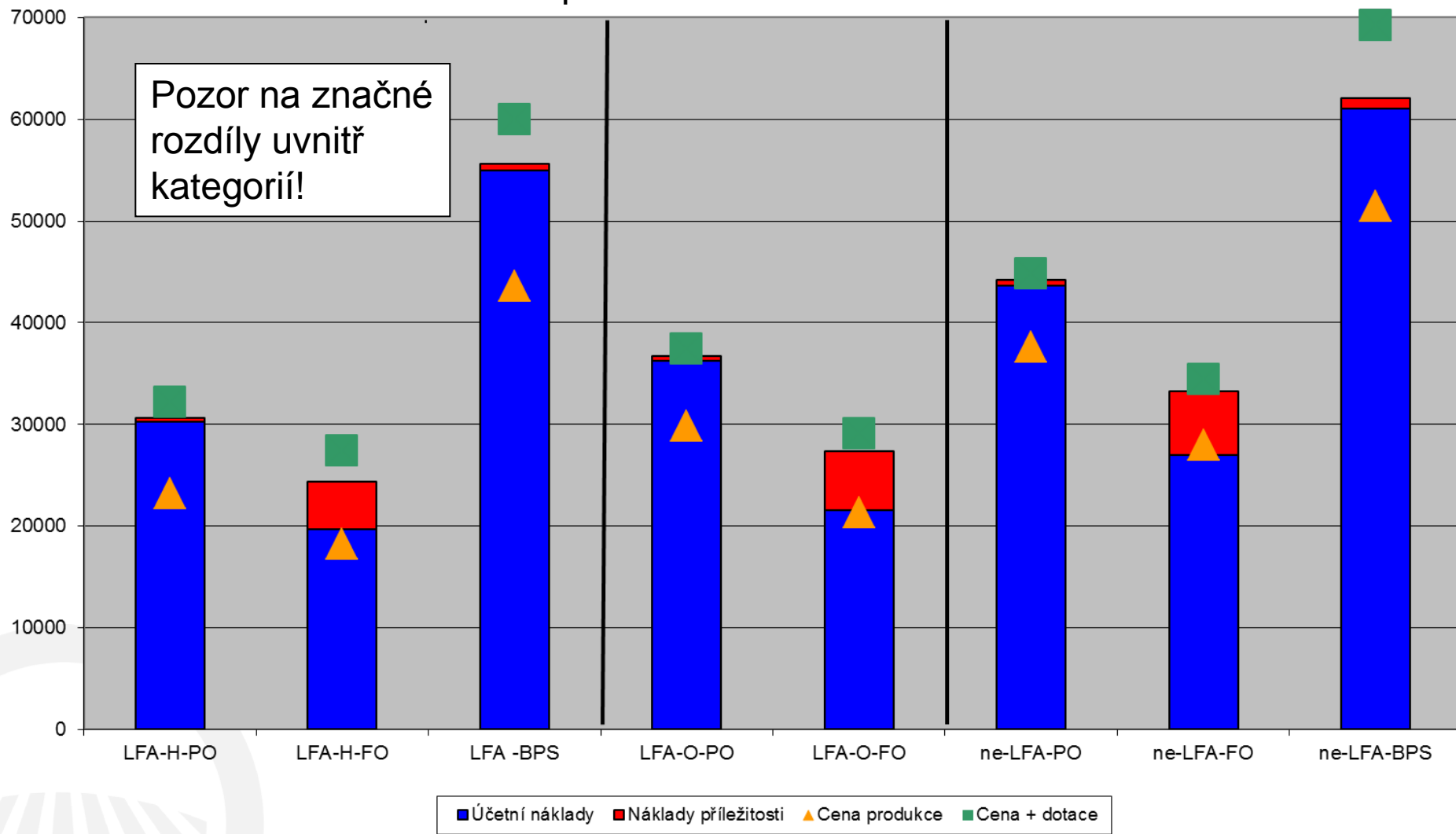
Bez uvažování dopadů degresivity:

-Přímé platby: od 1 150 ha krácení o 5 %.

-Platby LFA: krácení od 300 ha, nad 2 500 ha až o 30 % (vše zatím v jednání).

Ekonomika vybraných kategorií podniků (Kč/ha)
průměr 2009-12

Pozor na značné rozdíly uvnitř kategorií!

Přístup k hodnocení dopadů

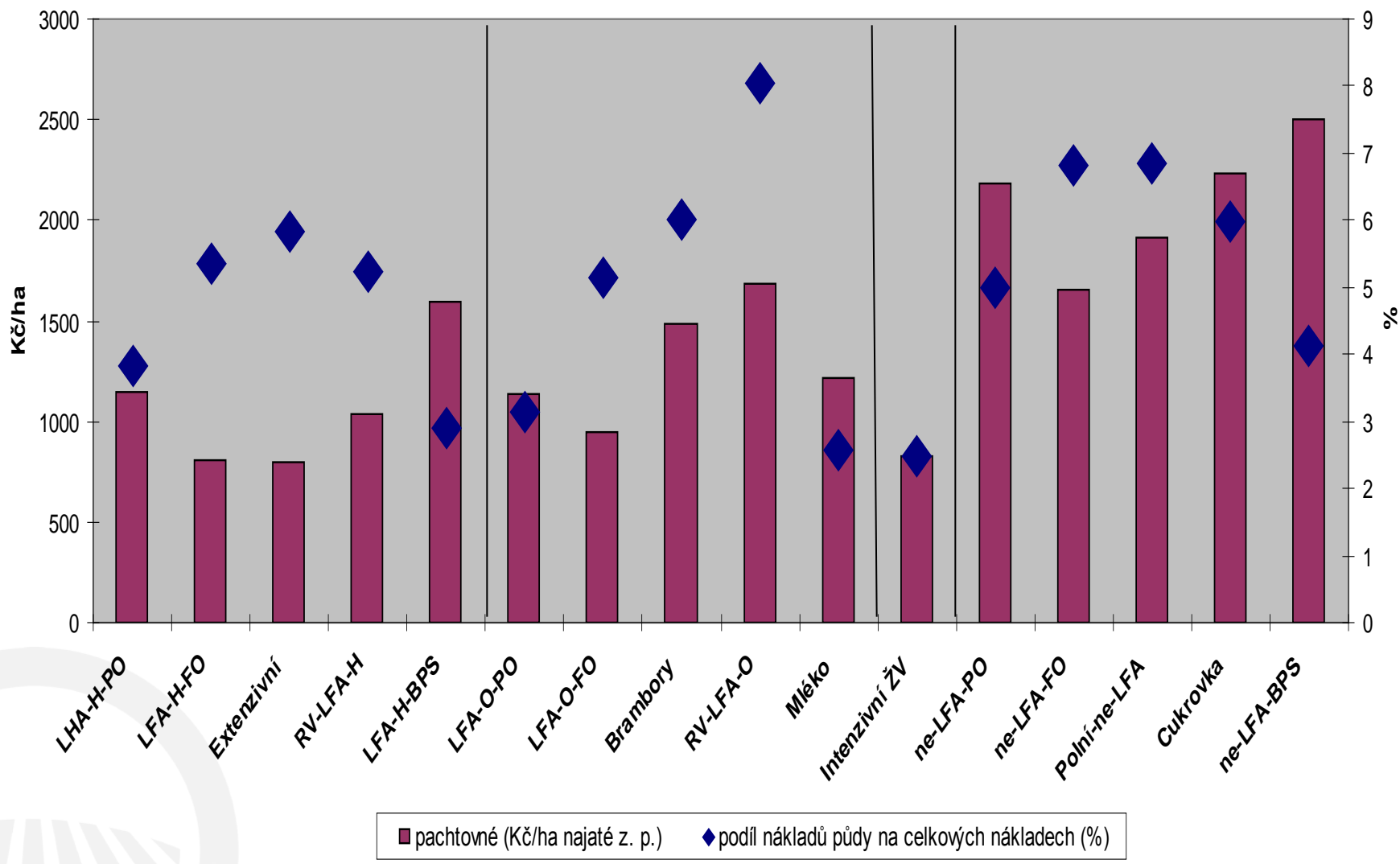
Základní předpoklad:

- relace na trhu vstupů a výstupů a
- efektivnost využití výrobních faktorů v období 2014+ na úrovni 2009–12.

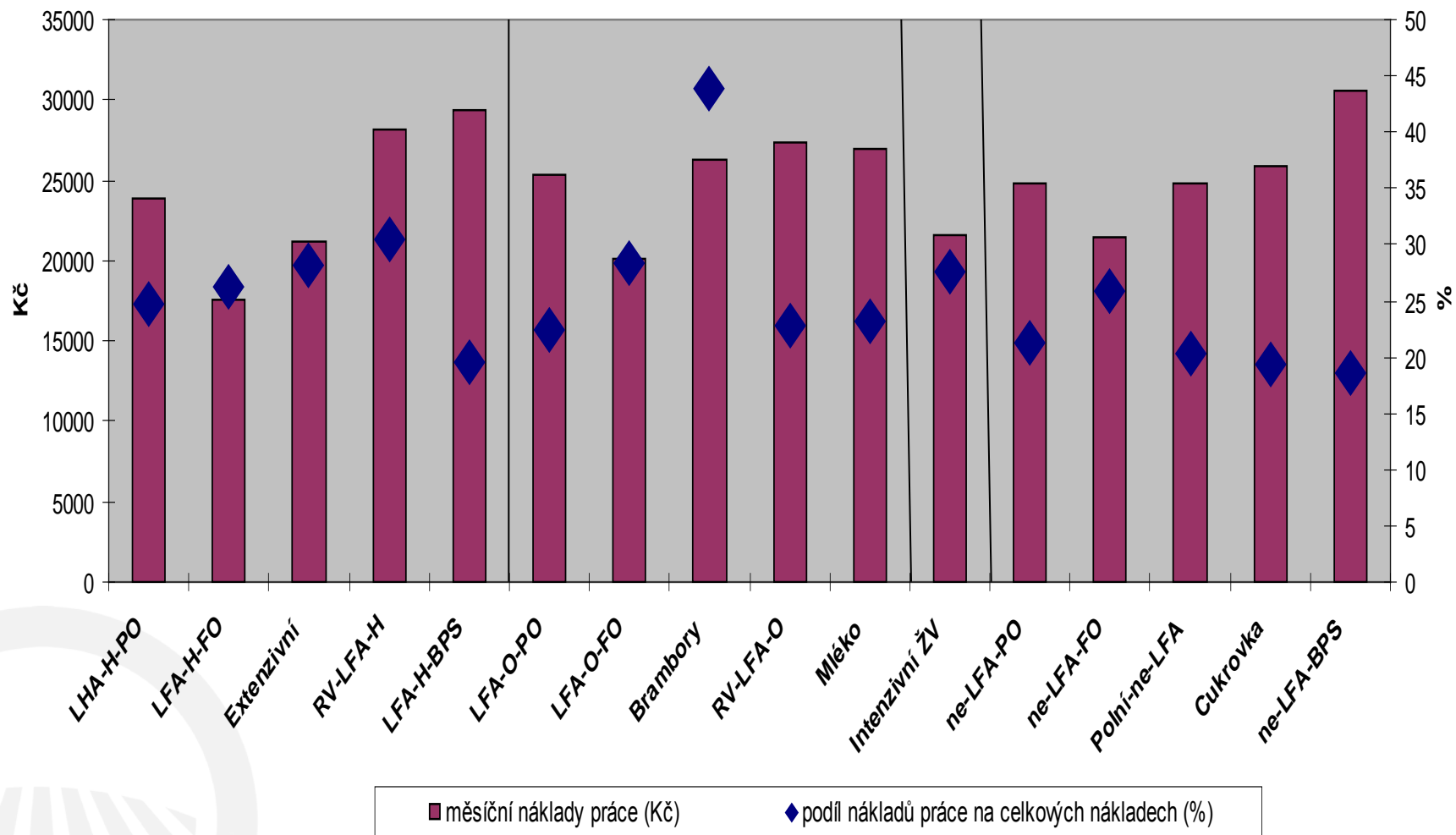
Rozdíly jen v podporách!

Náklady zejména půdy a práce však rostou!

Úroveň pachtovného a podíl nákladů pŕdy na celkových nákladech (2009-12, resp. 2013)

Měsíční náklady práce placených AWU a podíl celkových nákladů práce na celkových nákladech (2009-12, resp. 2013)

Podíl pachtovného na důchodových podporách (%)

Přístup k hodnocení dopadů – kritéria hodnocení

1. Rozdíl v provozních podporách mezi 2009–12 a 2015–17 – to nejvíce podniky zajímá

2. Rentabilita podnikání:

- Nákladová: cena produkce/náklady (účetní/ekonomické)
- Souhrnná: (cena produkce + provozní dotace)/náklady (účetní/ekonomické)

3. Modifikovaná ČPH/AWU: M-ČPH/AWU.

M-ČPH = ČPH (důchod z faktorů) po odečtení pachtovného a úroků

= čistý zdroj k úhradě VEŠKERÉ PRÁCE a zisku

= kritérium pro posouzení,

aby důchodové podpory nepůsobily na nevyváženost ekonomické situace a zaměstnanosti mezi

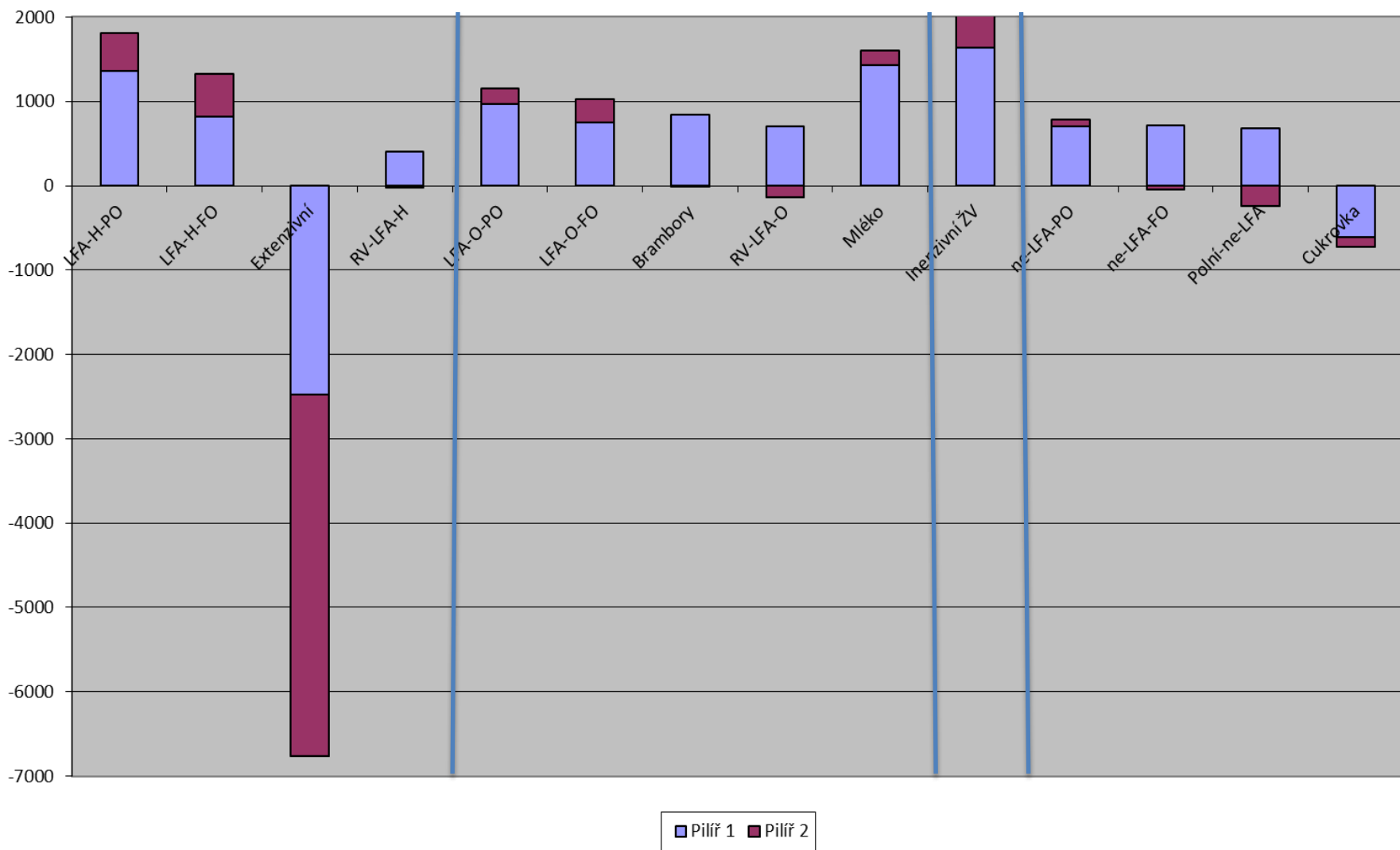
kategoriemi podniků

(prioritní kritérium EU pro důchodové podpory)

Důchodové podpory: přímé platby a platby LFA

Ostatní provozní podpory: platby AE(K)O a AW

Změny v provozních podporách 2014+ proti 2009-12 (Kč/ha)

Rentability podle kategorií podniků (%)

Kategorie podniků	2009-12				2014+			
	Nákladová účetní rentabilita	Nákladová ekonomická rentabilita	Souhrnná účetní rentabilita	Souhrnná ekonomická rentabilita	Nákladová účetní rentabilita	Nákladová ekonomická rentabilita	Souhrnná účetní rentabilita	Souhrnná ekonomická rentabilita
LFA-H-PO	-23,26	-24,23	6,35	5,01	-22,14	-23,12	11,99	10,58
LFA-H-FO	-7,20	-25,32	39,35	12,15	-4,90	-23,47	48,38	19,42
LFA -BPS ¹⁾	-20,61	-21,66	9,12	7,68	x	x	x	x
LFA-O-PO	-17,61	-18,56	3,06	1,87	-17,48	-18,44	5,85	4,62
LFA-O-FO	-1,06	-22,13	35,01	6,26	-0,16	-21,42	39,41	9,72
ne-LFA-PO	-13,79	-14,82	2,74	1,51	-13,99	-15,02	4,15	2,90
ne-LFA-FO	3,66	-15,89	27,55	3,50	3,27	-16,21	29,79	5,31
ne-LFA -BPS ¹⁾	-15,78	-17,16	13,29	11,43	x	x	x	x

Pozn.: V období 2009-12 jsou platby AEO součástí ceny produkce. V období 2014+ se AE(K)O uvažují jako součást produkce, od které se odečítají platby AW (předpoklad: AE(K)O jsou chápány jako "čisté" zvýšení plateb za stávající opatření; platby AW jsou zaváděny nově a proto snižují produkci, resp. zvyšují náklady).

1) Rok 2013.

Ekonomické dopady do (modifikované) ČPH/AWU

Podnik/ukazatel	M-ČPH/AWU 2009-12	M-ČPH/AWU 2014+	Rozdíly 2014+ a 2009-12	
	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč	%
LFA-H				
- podnik právnických osob (PO)	356	421	65	118,39
- podnik fyzických osob (FO)	367	420	53	114,45
LFA-O				
- podnik právnických osob (PO)	342	378	36	110,54
- podnik fyzických osob (FO)	322	360	38	111,66
ne-LFA				
- podnik právnických osob (PO)	331	347	15	104,64
- podnik fyzických osob (FO)	313	332	19	106,11

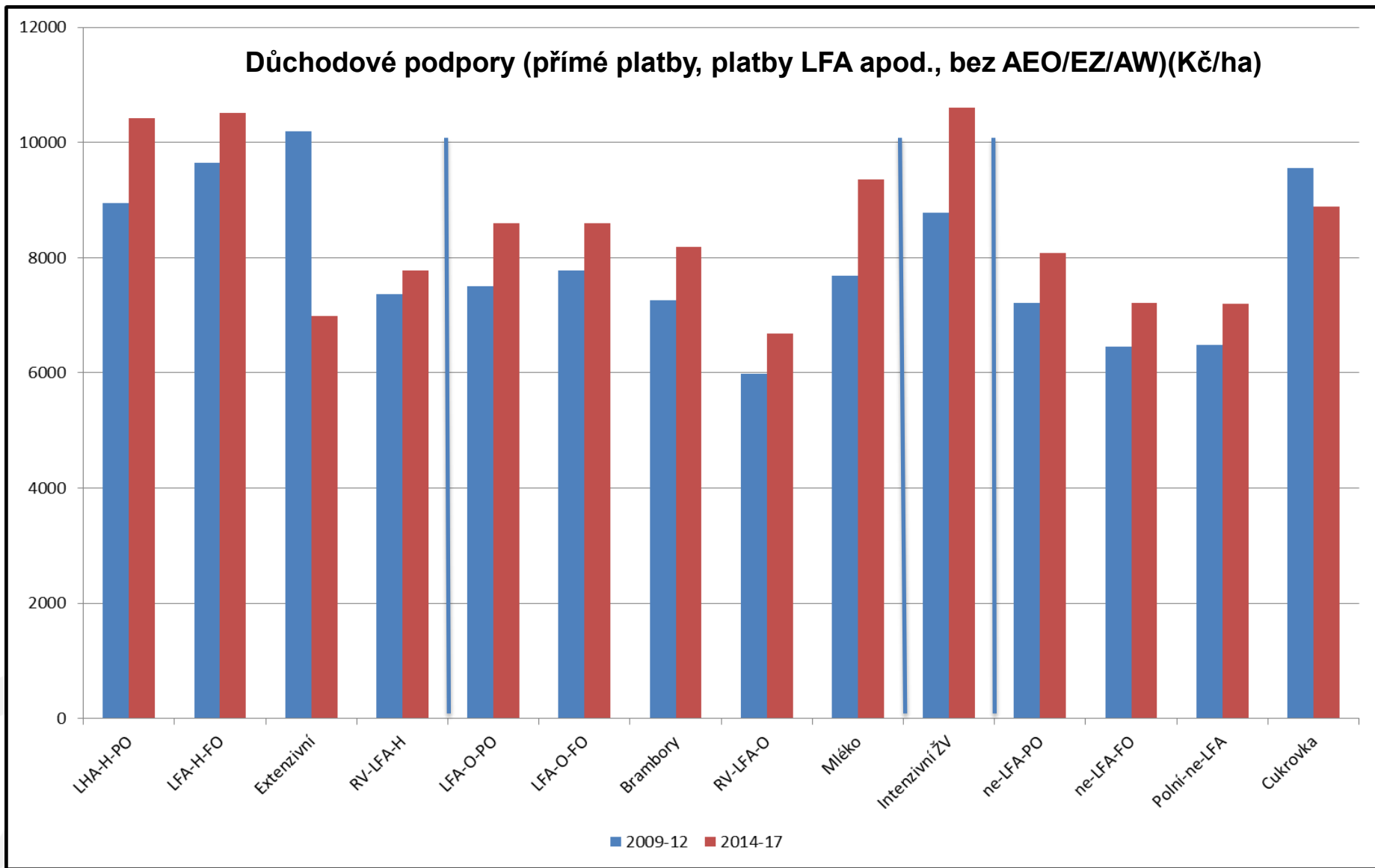
ZÁVĚRY-1

- Při kurzu 27,50 Kč/EUR dochází u všech sledovaných kategorií podniků ke zvýšení provozních podpor, nejvíce u podniků LFA-H.
- Výjimky:
 - LFA-H s velmi extenzivním chovem přežvýkavců (nesplňují kritéria minimální koncentrace VDJ).
 - Ne-LFA se zaměřením na cukrovku (nižší podpora cukrovky).
 - Ne-LFA pro AEO (nejsou podpory meziplodin)

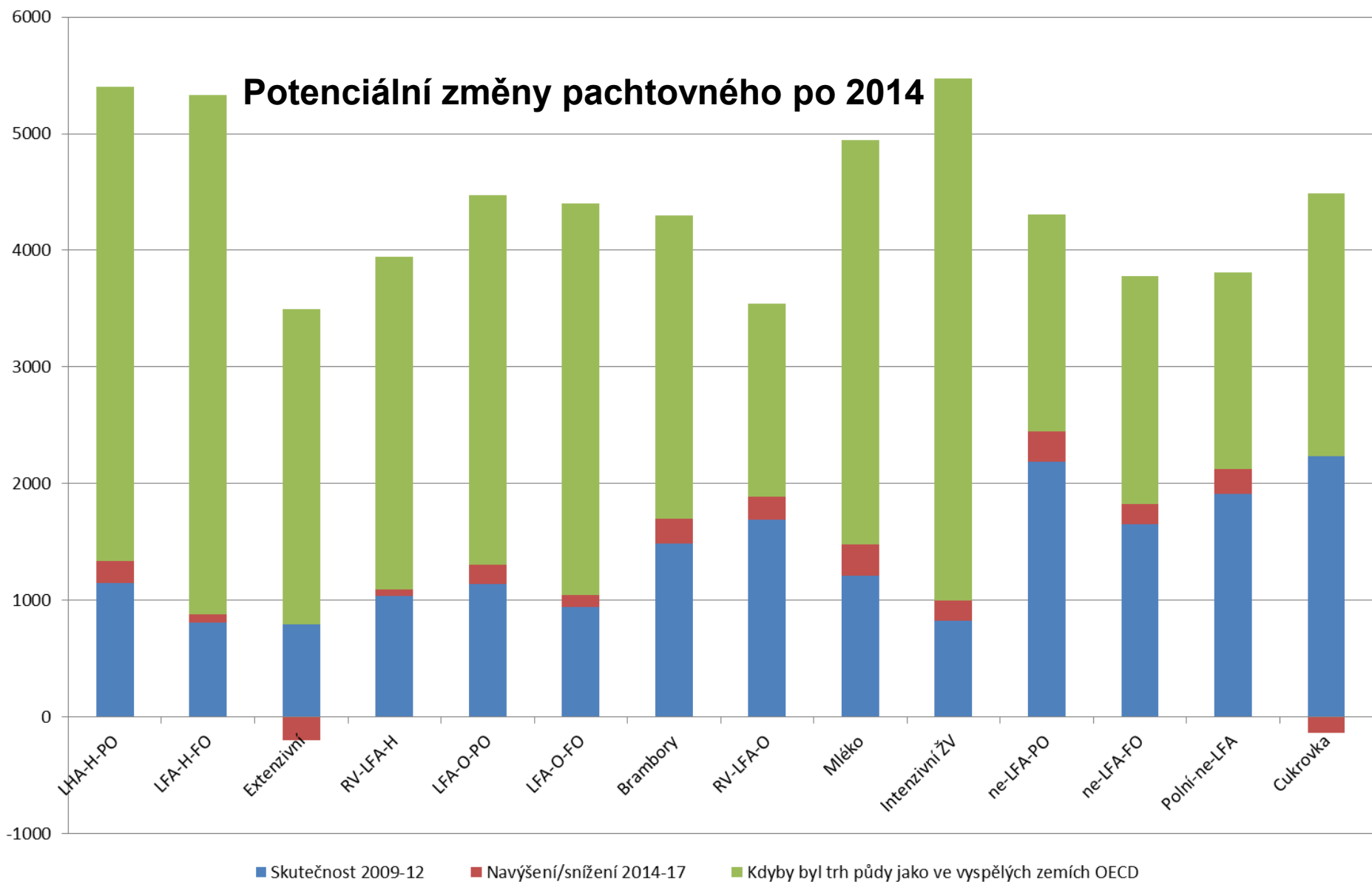
ZÁVĚRY-2

- I když jde prakticky o situaci „win-win“, absolutními „vítězi“ podle obou kritérií v nových podmínkách jsou (nadále) podniky LFA-H, následovány podniky LFA-O a s odstupem podniky ne-LFA.
- V důsledku rozdílů v podporách se uvedené rozdíly proti období 2009–12 zvětšují! Jde zejména o dopady zvýšených podpor chovu přežvýkavců.
- **Vypočítaný nárůst podpor bude pravděpodobně snižován růstem nákladů vstupů (zejména půdy a dovážených vstupů), který nebude eliminován vývojem CZV.**
- **Cena půdy, resp. pachtovné poroste také v důsledku realizace pozemkových úprav, digitalizace katastrů a činností nově vznikajících speciálních investičních fondů a realitních agentur**

Důchodové podpory (přímé platby, platby LFA apod., bez AEO/EZ/AW)(Kč/ha)

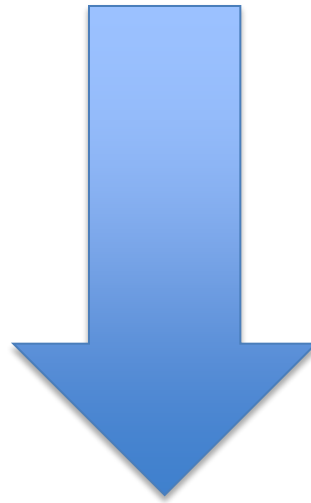

Potenciální změny pachtovného po 2014

ZÁVĚRY-3

- Kombinace regulačních + polo-regulačních opatření (GAEC, ozelenění) + větší stimulace u AE(K)O/EZ + růst podílu vlastní půdy (růst „internalizace“ vztahů k půdě, včetně tezaurace nezemědělského kapitálu dopůdy apod.)

Výraznější zlepšení vztahů zemědělství k půdě?

Díky za pozornost